

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET” című havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakab szerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.
Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Jegyzőkönyv

a Magyar Könyvkereskedők Egyletének folyó hó 2-án este megtartott általános üléséről.

Jelen vannak: Bach János, Benkő Gyula elnök, Franke Pál, Gabos Soma főtitkár (Ráth Mór czég), Hoffmann Béla (Eggenberger czég), Lantos Adolf (Dobrowsky Ágost és Társa czég), Noséda Tivadar (Kilián Frigyes utóda czég), Ranschburg Viktor elnökhelyettes, Ranschburg Gusztáv, dr. Ranschburg Nándor egyleti ügyész, Rényi Károly, Rozsnyai Károly, Szilágyi Béla, Tisza Béla (Tisza Testvérek czég), Weinberg Gyula (Lampel Róbert szort. czég).

Elfoglaltságuk miatt kimentették magukat: Gárdos Alfréd igazgató, Révai Ödön igazgató, Strasser Bertalan, Heumann Mór Szabadka, Kerpel Izso Arad, Láng József Nagyvárad, Steiner Zsigmond Pozsony és Várnay Dezső Szeged.

Elnök: Benkő Gyula.

Jegyzőkönyvet vezeti: Gabos Soma főtitkár.

Benkő Gyula elnök az általános ülést 9 órakor megnyitja és napirend előtt jelenti, hogy személyesen adta át a Magyar Könyvkereskedők Egyletének üdvözlését Pfeifer István úrnak, mint a Pfeifer Ferdinánd czég tulajdonosának abból az alkalomból, hogy a Pfeifer család 50 év óta bírja a Pfeifer Ferdinánd czég alatt fennálló könyvkereskedést.

Következik a rabattügy.

Benkő Gyula elnök jelenti, hogy a mai ülés azért vált szükségessé, mert a múlt év decz. 9-én megtartott általános ülésen a rabattügyben hozott határozatok a felmerült akadályok miatt némi módosításra szorulnak. Ugyanis Benkő Gyula elnök a 906. XII. 9-iki választmányi határozatok folytán azonnal érintkezésbe lépett az osztrák könyvkereskedő eglyettel és tudatta velük a decz 9-iki ülésünk rabattügyben hozott határozatát. Az osztrák egylet örömmel vette ezt tudomásul, de figyelmeztette eglyetünket, hogy a rabattügyben csupán olyan határozatokat léptessünk életbe, melyek az osztrák könyvkereskedelemben is érvényben vannak.

Ausztriában ugyanis a közönségnek és könyvtáraknak nyújtandó engedményekre nézve a következő főbb megállapodások vannak érvényben:

1. Készpénzvevőknek csupán határozott kívánságra és ha a vásárolandó összeg legalább a 20 koronát meghaladja, legfeljebb 5% engedmény nyújtható.

2. Évi vevőknek, ha számlájuk évente legalább 20 koronát meghalad és az összeg egy éven belül ki lesz egyenlítve, kívánatra 5% adható.

3. Hatóságok, nyilvános könyvtárak, intézeti és iskolai könyvtáraknak határozott kívánságra

100 koronán aluli vásárolásnál 5%, 100 koronán felüli vásárolásnál pedig legfeljebb 10% engedmény adható.

4. Ujságoknál és folyóiratoknál engedmény egyáltalában nem adható.

Az osztrák egylet tehát figyelmeztetett bennünket, hogy a könyvtárakra nézve ennél messzebbmenő megszorításokat ne alkalmazzunk, mert ez által kitehetjük magunkat az osztrák és német könyvkereskedők konkurrencziájának és tekintettel Ausztriában a könyvtárakra fennálló kivételes szabályokra, a Borsenverein ilyen esetekben nekünk védelmet alig nyújthat.

Benkő Gyula elnök ennek folytán indítványozza, hogy fogadjuk el az Ausztriában fennálló rabatt-határozatokat és az 1906. XII. 9-én hozott határozatainkat akként módosítsuk.

Az ülés ezen indítványt egyhangúlag elfogadta.

Noséda Tivadarnak aggályai vannak az iránt, hogy ezen meghozott határozatok lelkiismeretesen be lesznek-e tartva és kívánja, hogy a legnagyobb szigorat alkalmazzuk azok ellen, a kik a rabattkonvenziót megszegik.

Gabos Soma megnyugtatta Nosédát, a mennyiben kijelenti, hogy az elnökség azon czégek ellen, kik a rabattügyben hozott határozatokat megszegik, teljes szigorral fog eljárni és minden rendelkezésre álló eszközzel meg fogja torolni. Hisz azon czégeknek, kik ezen határozatokat esetleg megszegnék, az elnökség feljelentésére nemcsak a lipcei és bécsi társaságok fogják azonnal elrendelni a szállítási zárlatot, hanem az összes budapesti kiadók is azonnal számlát fognak zárnai.

Ha tehát valamely kartársnak ilyen visszaélés tudomására jutna, úgy kötelessége az esetet a Magyar Könyvkereskedők Egyleténél azonnal bejelenteni, hogy azután az elnökség megtehesse a megtorló lépéseket.

Szilágyi Béla indítványozza, hogy ha az elnökség esetleg valamely ellenszegülő czég ellen a számlazárást elrendelné, úgy az egész eljárás a «Corvinában» is közzététessék.

Az indítvány elfogadtatott.

Franke Pál indítványozza, hogy a Magyar Könyvkereskedők Egylete által már szétküldött rabattfeltételek egy példánya az összes egyleti tisztok által aláírassék.

Az ülés tehát olyképen határoz, hogy a budapesti czégeknek az elnökség fog egy példányt aláírás végett bemutatni, a vidéki tagok pedig felkérhetnek, hogy a rabattfeltételeknek egy példányát aláírásukkal ellátva mielőbb küldjék be az elnökségnek. Az ilyen aláírt példányok azután összegyűjtve, az egylet levéltárában helyezendők el.

Azon városban, a hol több egyleti tagtárs van, legezészerűbb, ha egy czég aláírja a többi taggal is és az így aláírt példányt az elnökség címére beküldi.

Rozsnyai Károly azon kérdést intézi az elnökséghez, hogy miképen történik majd a védekezés nem egyleti tagok, vagy antiquariusok esetleges kihágásai ellen, a kik szükségletüket nem közvetlenül a kiadóktól, hanem a barszortimenterektől, grosszortimenterektől vagy a bizományosoktól szerzik be.

Ranschburg Viktor elnökhelyettes erre megjegyzi, hogy az ilyen czégek is kötelesek a rabattkonvenziót szigorúan betartani, mert ellenesetben ezek ellen is meg fogjuk tenni a feljelentést, mivel a Borsenverein e czégekkel szemben is védelmet nyújt, a mennyiben a nekik szállító czégeknél megakadályozza a további szállítást.

Dr. Ranschburg Nándor egyleti ügyész indítványozza, hogy a január hó 1-én életbeléptetett rabattkonvenzió szigorú betartására nézve az elnökség új rendszabályt dolgozzon ki, melyben különösen a büntető határozatokra nagy súlyt fektessen. Ezen rendszabály terjesztések azután a legközelebbi választmányi ülés elé elfogadás végett.

Egyhangúlag el lett fogadva.

Benkő Gyula elnök végül jelenti, hogy a rabattügyre vonatkozó körlevelet és a kifüggeszthető szabályok az összes egyleti tagoknak meg lettek küldve.

*

Benkő Gyula elnök ezután megnyitja a *választmányi ülést*, melyen jelen vannak: Bach János, Franke Pál, Noséda Tivadar, Ranschburg Viktor elnökhelyettes, Ranschburg Gusztáv, dr. Ranschburg Nándor egyleti ügyész, Rényi Károly, Weinberg Gyula.

Jegyző könyvvezető: *Gabos Soma* főtitkár.

Tagsági mozgalom.

Goldstein Jakab czég Deés, képviselőjében *Goldstein József* azon kikötéssel vétetett fel, hogy a czég köteles Goldstein Józsefnek bejegyzett czégvezetői minőségét bizonyító okmányát beküldeni.

Fischhof Henrik, Kispeszt felvétellett.

Löwinger József Ballassagyarmat nem vétetett fel.

Ranschburg Viktor elnökhelyettes jelenti, hogy mint a Magyar Könyvkereskedők Egyletének kiküldöttje részt vett a decz. hó 25-én megtartott könyvkereskedő segédek országos kongresszusán.

A kongresszusnak egyik pontja volt t. i. a szakszervezet alakítása. *Ranschburg Viktor* megjegyző szavakkal ecsetelte a kongresszusnak a szakszervezet veszélyes voltát és kérte a kongresszust, hogy ne vesse magát a szociálizmus karjai közé, mert a modern szociálizmus elnyomja az egyéniséget, már pedig a könyvkereskedelem az egyéniségnek a legtagább teret nyújtja.

Ajánlotta, hogy csatlakozzanak a már fennálló egyesületekhez és ezekkel együtt küzdjenek jogaikért, de szakszervezetet ne alkossanak, mert ez csak a főnökök és az alkalmazottak között levő ellentétek kiélesítésére vezet. A kongresszus azután a szakszervezet kérdését le is vette a napirendről. Végül a választmány figyelmébe ajánlotta a tanonczkérdés sürgős rendezését.

A választmány *Ranschburg Viktornak* a kongresszuson való buzgó szerepléséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Franke Pál jelenti, hogy szírtén részt vett a kongresszuson és a könyvkereskedői továbbképző iskoláról bő előadást tartott. A választmány ezt köszönettel fogadta és elhatározta, hogy *Franke Pál* értekezését a legközelebbi «Corviná»-ban közölni fogja.

Franke Pál felemlíti még, hogy *Petrik Géza* most már teljesen elkészült a 15 éves bibliográfiával és ehhez egy schlagwort-katálogust készít. Ajánlja tehát, hogy az egylet ezen schlagwort-katálogust mint különkiadást is adja ki.

Benkő Gyula elnök felemlíti, hogy tekintettel az egylet jelenlegi kedvezőtlen viszonyaira, azt különkiadásban nem adhatja ki. Azonban engedjük át a szedést díjmentesen *Petrik Gézának*, hogy azt tetszése szerint használja fel.

Toldi Lajos levélben panaszt emel *Tisza Testvérek* ellen, hogy daczára a közös megegyezésnek, miszerint vasárnap, azaz 1906. XII. 30-án a könyvkereskedések zárva maradnak; *Tisza Testvérek* a megegyezés ellenére, mégis kinyitottak. Az elnökség ennek folytán elhatározta, hogy *Tisza Bélát*, mint a *Tisza Testvérek* főnökét, ezen eljárásának igazolására hivatalosan fel fogja szólítani és az ügyről a legközelebbi választmányi ülésen jelentést fog tenni.

Franke Pál meginterpellálja az elnökséget az iránt, hogy a december hó 9-én megtartott ülésen a «Corvina» hirdetési rovatának és az Évkönyvnek jövedelmezőbbé való tétele végett, valamint a vidéki választmányi tagok részére kieszközölni féléjárú vasuti jegy tárgyában tett indítványa miért nem lett azon ülés jegyzőkönyvébe felvéve.

A választmány elhatározta, hogy *Franke Pál* indítványát a jegyzőkönyvben pótolni fogja.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést éjjel féltizenkettőkor bezárja.

Ujjonnan megjelent könyvek.*)

Benkő Gyula ndv. könyvkereskedő Bpsten.

Kubinyi család története és leszármazása, A felső-kubinyi — Szerkesztik és kiadják *Kubinyi Ferencz* (†) és *Kubinyi Miklós*. Második kötet. A Kubinyi család leszármazása. (8-r. XIII, 459 l. és XII tábla.) Bpest, 1906. Benkő Gyula biz. 25 k.

Franklin-Társulat Budapest.

Regényirók, képes kiadása. Magyar — V. sorozat, 27., 33., 34., 39., 57. kötet. Szerkeszti és bevezetésekkel ellátja *Mikszáth Kálmán*, (8-r.) Bpest, 1906. Franklin-Társulat. A teljes 60 kötetes gyűjtemény ára vászonkötésben 300 k.
 27. köt. **Podmaniczky Frigyes báró**. Az alföldi vadászok tanfolya. Regény. Heyer Arthur rajzaival. (XI, 295 l.)
 33. kötet. **Degré Alajos**. A száműzött leánya. Regény. Gergely Imre rajzaival. (VIII, 306 l.)
 34. kötet. **Toldy István**. Anatole. Regény. Cserna Károly rajzaival. (VIII, 244 l.)
 39. kötet. **Rákosi Jenő**. A legnagyobb bolond. Regény. Czigány Dezső rajzaival. (XI, 366 l.)
 57. kötet. **Bródy Sándor**. A nap lovagja. Regény. Elbeszélések. Márk Lajos rajzaival. (XI, 248 l.)

* Könyvészetünk teljessége érdekében fölkéretnek a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címemre beküldeni sziveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. **Rényi Károly** Budapest (V., Vigadó-utca 1. A fővárosi Vigadó épületében.)

Grill-féle könyvkiadóvállalat Budapesten.

- Gaar Vilmos.** A bizonyítás a polgári perben. (8-r. V, 242 l.) Bpest, 1907. Grill Károly kvv. 5 k.
- Kiss Géza dr.** Kritikai észrevételek a római jogi képviselőt kifejlesztéséhez. (8-r. 66 l.) Nagyvárad, 1906. Grill Károly kvv. Budapesten 2 k.
- Könyvtár.** Társadalomtudományi — VIII. kötet. (8-r.) Bpest, 1907. Politzer-féle kvv.
VIII. kötet. **Wildner Ödön.** Nietzsche romantikus korszaka. (X, 228 l.)
- Kubinyi család története és leszármazása.** A felső-kubini — Szerkesztik és kiadják **Kubinyi Ferencz** (†) és **Kubinyi Miklós.** Második kötet. A Kubinyi család leszármazása. (8-r. XIII, 459 l. és XII tábla.) Bpest, 1906. Grill Károly kvv. 25 k.
- Réthy Gyula.** gálfalvi — Emlékeim. (Költemények.) (K. 8-r. 131 l.) Bpest, 1907. Grill Károly kvv. 2 k.
- Vitányi Béla dr.** A «Tripartitum» államjoga. (8-r. 166 l.) Bpest, 1907. Grill Károly kvv. 3 k.

Lampel R. r.-t. Budapesten.

- Színházak műsora.** Fővárosi — 215—216. szám. (K. 8-r.) Bpest, 1907. Lampel R. r.-t. Egy-egy szám 30 f.
215—216. szám. **Bosnyák Zoltán.** Mirette. Párisi történet 3 felvonásban. (72 l.)

Lampel Róbert r.-társ. szortimentje Bpsten.

- Cserna Andor.** Salome. Strauss Richard zenedrámájának esztétikai és zenei magyarázata. (8-r. 48 l.) Bpest, 1907. Lampel Róbert r.-t. szortimentje 80 f.

Ifj. Nagel Ottó Budapesten.

- Füzetek.** Klinikai —. Előadások a gyakorlati orvostan összes ágaiból. A legkiválóbb szakférfiak közreműködésével szerkeszti **Donáth Gyula dr.** XVI. évfolyam. 12. füzet. (8-r.) Budapesten, 1906. Nagel Ottó. Egy-egy füzet 90 f.
12. füzet. **Schwartzter Ottó dr.** babarcsi —. A korlátolt beszámíthatóság. Befejező rész. **Palágyi Menyhért dr.** A reactio-ido kísérleti elemzése. (331—370 l.)
- Műszaki naptár.** 1907. Évkönyv elektrotechnikusok, építészek, gépészek, mérnökök, műszaki és vasúti forgalmi hivatalnokok és vállalkozók számára. Tizenegyedik évfolyam. Szerkeszti **Doletskó Ferencz.** 7 táblával és számos a szöveg közé nyomtatott ábrával. (16-r. IX, 469 l.) Bpest, 1907. Nagel Ottó biz. Vászonba kötve 4 k.
- Palóczy Győző.** Geometriai szerkesztések. (8-r. 89 l.) Bpest, 1906. Nagel Ottó biz. Kötve 2 k.

Singer és Wolfner Budapesten.

- Regénytár.** Egyetemes —. XXIII. évfolyam. 7. kötet. (8-r.) Bpest, 1907. Singer és Wolfner. Egy-egy kötet vászonba kötve 1 k.
7. kötet. **Crocker M. B. Barrington Diána.** Regény. Fordította **Novelley R.** Első kötet. (168 l.)

Stampfel Károly Pozsonyban.

- Könyökiné, Laczkovich Ida.** Rajcsánka. Lidi és az öreg vak asszony. (8-r. 176 l.) Pozsony, 1906. Stampfel Károly 2 k.

Szerző saját kiadásában.

- Frey János dr.** A természetjog vagy észjog léte. (8-r. 135 l.) Pécs, 1903. Szerző saját kiadása Németmárokön 2 k.

Tábori Elek Budapesten, Szív-utca 64. sz. II. 12.

- Tábori Kornél.** A borzalom országa. Kalandozás orosz földön. 72 képpel. (8-r. 188 l. és 48 l. képmelléklet.) Bpest, 1907. Tábori Elek 2 k.

Toldi Lajos Budapesten.

- Anyakönyvvezetők hivatalos kézikönyve.** Az állami —. Kiadja a magyar királyi belügyminisztérium. (K. 4-r. 500 l.) Bpest, 1906. Toldi Lajos biz. 4 k.
- Fischer Gyula dr.** A m. kir. curia és a kir. ítélőtábla teljes ülési döntvényei. Gyakorlati kézikönyv bírák és bírósági fogalmazók, továbbá ügyvédek és ügyvédjelöltek részére. (8-r. 93 l.) Bpest, 1907. Toldi L. biz. 2 k.
- Eljárás a gondnokság alá helyezési és hasonló ügyekben. Gyakorlati kézikönyv bírák és bírósági fogalmazók, továbbá ügyvédek és ügyvédjelöltek részére. (8-r. 26 l.) Budapesten, 1907. U. o. 80 f.
- Bélyeg- és illetékügyi útmutató a polgári peres és perenkívüli eljárásban. Gyakorlati kézikönyv bírák és bírósági fogalmazók, továbbá ügyvédek és ügyvédjelöltek részére. (8-r. 40 l.) Bpest, 1907. U. o. 1 k.

- Richter Aladár dr.** Egy magyar természetbúvár úti naplójából. I. kötet. 93 képpel, ezek közül 32, részben kettős autotypia-melléklet. (8-r. XXIII, 257 l.) Kolozsvár, 1904. Toldi Lajos bizománya Bpsten 15 k.
- Ugyanaz. II. kötet. 6 táblával és 201 képpel, ezek közül 44, részben kettős autotypia-melléklet. (8-r. XXX, 459 l.) Kolozsvár, 1905. Toldi Lajos bizománya Bpsten 20 k.
- A kolozsvári magyar királyi «Ferencz József» tudományegyetem növénytan intézete és botanikus kertje. (1872—1904.) 6 táblával és 144 képpel, ezek közül 30, részben kettős autotypia-melléklet. (8-r. XIX, 331 l.) Kolozsvár, 1905. Toldi Lajos bizománya Bpsten 10 k.
- Scheurer Károly.** Az igazságügyminiszteri rendeletek és közlemények táblázatos mutatója. (8-r. XII, 151 l.) Siófok, 1905. Toldi Lajos bizománya Budapesten 2 k. 60 f.

Könyvkereskedői szakiskola.

A «Csak Szorosan» által rendezett magyar könyvkereskedő-segédek kongresszusán Franke Pál igen érdekes előadást tartott egy *könyvkereskedői szakiskoláról*, helyesebben arról, hogy miként volna felállítandó egy könyvkereskedői szakiskola. Ezt az előadást kivonatossan itt közöljük, és pedig első helyen azért, mert mi is égető szükségnek tartjuk egy ilyen iskola felállítását, a mint ezt lapunk szerkesztője is már több ízben kifejtette s a ki maga is két évfolyamon keresztül előadásokat tartott a könyvkiadói üzletről s egyáltalán a könyvtár hivatásáról. Wiesner Jakab első előadása *A könyvtár hivatása* címmel külön füzetben is megjelent.

Még csak két megjegyzést óhajtunk tenni, mielőtt Franke Pálnak adjuk át a szót; az egyik az, hogy tudomásunk szerint, az előadók mindig pontosan teljesítették a tisztán idealizmusból magukra vállalt kötelezettséget s pontatlanság csak a hallgatók részéről volt tapasztalható. A másik megjegyzésünk pedig az, hogy a szakiskolánál is sokkal fontosabbnak tartjuk — a mint ezt már szintén több ízben kifejtettük — hogy könyvkereskedő tanoncok csak olyanok vehetők fel, *a kik legalább négy középiskolát sikeresen végeztek.* A hol ez az alap nincs meg, ott kárba veszett fáradság könyvről, irodalomról és bibliografiáról beszélni, mert — a mint ezt előadásaimon is bőven tapasztaltam — az ilyen ifjak még azt sem tudják, mi a könyv, mi az irodalom, mi a bibliografia.

*

W.

Franke Pál előadásából:

Tekintettel az előrehaladt időre röviden akar beszélni s a külföldi lapok referatumaikat, különösen a «Börsenblatt»-ét az 1906. évi mailandi kiadókongresszusról csak érinteni fogja s szorítkozni fog az általában elfogadott határozatra, mely ezen kérdés előmozdítását sürgős figyelmébe ajánlja a kiadók kongresszusán résztvevőknek és minden képviselő országnak. Röviden említi ily iskolák és előadások fennállását vagy hiányát Wien, Stuttgart, Berlin és Leipzigben és végül érinti a 2 év előtt felállított s a világon egyetlen mailandi könyvkereskedői főiskolát. A leipzig-i iskoláról hosszabban beszél, mert azt, mint annak 3 évi látogatója, alaposabban ismeri s az ilyen továbbképző törekvések legfigyelemreméltóbb mintájának tekinti. Megemlíti, hogy a M. K. E. mostani elnöke, mint a Kereskedő ifjak egyesületének volt elnökségi tagja abban továbbképzés és nyelvtanítás céljából esti

tanfolyamokat rendezett, melyek még ma is fennállanak és virágznak, míg a Magyar Könyvkereskedő Egyesülettől több mint 25 év előtt szervezett téli előadások, kitűnő elrendezésük dacára, nemsokára elaludtak.

A «Csak Szorosan» volt elnökének, Schäffer úrnak kezdeményezésére újabban megkezdett gyakoronoki előadások csak két télen át tartottak, s noha előadó is részt vett azok szervezésében, meg kell jegyeznie, hogy a hiányos, néhány főnöktől rossz szemmel nézett látogatás a tanulók részéről s a néha nem pontos megtartása az előadásoknak az előadók részéről volt az oka megszüntetésüknek.

A M. K. E. válaszmányába most őszkor történt újrabeválasztatása alkalmával az előadó maga kérte újból, hogy reorganizálás céljából előadója legyen a továbbképző iskolák ügyének, miben különösen az elnök támogatta élénken.

Ezután előadta tervét, mely szerint, viszonyainknak megfelelően az iskola nem mint önálló intézmény volna szervezendő, hanem csak kiegészítő tanfolyamok volnának tartandók mindazon tárgyakról, melyek a kereskedői továbbképző iskolákban nem taníttatnak, a törvénytől előírt látogatását ezen iskoláknak azonban ezután is, mint eddig, okvetlenül meg kellene felelni, mert a kereskedelem más ágaival való érintkezést az utódokra nézve csak előnyösnek tarthatja, melynek ügyis szemére lobantják a hiányos kereskedelmi szellemet. Ha már most a kereskedelmi ismét számunkra nem adhatják elő másképp, csak pénzt takarítunk meg, ha egyelőre elállunk annak saját előadásától. Ellenben okvetlenül kellene tartani előadásokat a könyvkereskedői szerszámokról és azok gyakran hiányos használatáról: a bibliographiáról, mintaelőadásokkal a katalógizálásról. Ehhez csatlakoznának természetszerűleg a bibliographia tudományos beosztásának magyarázata, tehát a tudományok enciklopédiája dióhéjban, mintegy idegen szavak bővebb magyarázata képen.

Mint hogy az előadókat első sorban a kartársak sorából óhajtaná toborozni, — mint a «Csak Szorosan» egylet annak idején Rényi Károly és Wiesner Jakab urakat erre a célra megnyerte — az utóbbi feladatra, mint leghivatottabbat Ranschburg igazgató urat, előbbire bibliográfusunkat Petrik urat tartaná szem előtt és reméli, hogy nem kell visszautasítástól tartania. Mint a kiegészítő előadások egyéb tárgya természetesen az irodalom volna előadandó, mint nemzeti és világirodalom, melyek előadására szakférfiakat kellene megnyerni. Azután következének a nyelvek, melyek közül mindenekelőtt a német nyelvet kellene szem előtt tartani s azt legalább a felsőbb osztályokban németül kellene előadni; ehhez járulna a francia nyelv. Mindkét nyelv ingyenes tanítására előadó fia, Ferke Ágost, hajlandónak nyilatkozott. A szakma szűkebb értelemben vett tárgyait, milyenek a kiadóüzlet, bizomány, a modern készpénzszortiment s azval kapcsolatosan a szövetkezeti és egyesületi szortiment, antiquariatus berendezése, mindenekelőtt pedig a részlet- és utazó-üzlet, esti órákban kellene a segédeknek előadni. A gyakoronokok tanítása reggeli 7 órától 9-ig történnék. Ha már most idők múltán sikerülne annyi anyagi eszközt biztosítani, hogy a segédek és gyakoronokok tunitását állandósítani

lehetne és ki volnának bővíthetők a kereskedelmi, magyar nyelvi és egyéb tantárgyakkal, akkor elértük volna a szakiskolát a leipzig-i Buchhändler-schule mintájára. Ezen szakiskoláért pedig előadó az egész könyvkereskedelemmel egyetemben, a hivatott miniszteriumokhoz folyamodna, hogy már a látogatók nagy intelligenciájára való tekintettel a három évi tanfolyam után letett megfelelő vizsga alapján kiküzdje az egyévi önkéntesi jogosultságot, a mit nem tart lehehetetlenségnek, mivel az úgynevezett szakiskolák, mint az építészeti, fa- és fémiskolái stb. már nyújtják ezt az előnyt, sőt rövidebb tanulási idő után. Magas czélokot kell kitűznünk, hogy lehetőleg sokat érjünk el. Ez által a szakképzés a leghatásosabban vitetnék előbbre és a tagok a létért való küzdelem és a hivatás számára megacézoltatnának. Szakképzés különben az általános műveltség elérésére is alkalmasabbá teszi az illetőt, s ha az általános műveltség az embereket nem is teszi nemesebbé — ez csak látszat, mert a kultura haladása a látszólagos visszaesések dacára olyan, mint a csavaré, melynek bevéssései lassan, de felfelé haladnak: per aspera ad astra.

S ezzel fejezte be a szónok egy óránál tovább tartó előadását s a meggyőződés erős hangján tette utána: Amen, úgy legyen!

A kodex-irodalom kora.

(1001—1526).

Tarczali Dezső-től.

Az Árpádok korában irodalmunk két irányban fejlődött és két főforrásból táplálkozott: egyfelől az epikában és lyrában, a melyeknek tárgyai történelmünk fontosabb eseményeiből és a katolikus hit- és királyság közös eszméiből merítvék; másfelől a vallásos próza mellett az egyházi énekek és vallásos színjátékok műveléséből állott. A nép epikai termékeiből, a mint azokat énekmondóink rimekbe szedték, úgyszólván semmi sem maradt fenn, csupán egyes töredékeket tartottak fenn ezekből krónikásaink; a lyrának azonban számos maradványát őrizték meg a különböző codexek. Előbbieket a hazafias lyra termékeivel a *középkori nemzeti költészet maradványai* név alá sorozzuk, utóbbiakat pedig az *egyházi irodalom* cím alatt foglaljuk össze.

Nemzetünk felfogását teljesen átalakította a kereszténység fölvétele; számos történelmi adat bizonyítja, hogy a nép képviselője, költőileg alakító munkája, soha sem szűnt meg és a maga sorsának intézőit: a királyokat, hadvezéreket övezte maga alkotta mondáival, énekeivel. Az Árpád-házi királyoknak megvoltak az udvari *regőseik*, a kik *hegedősök*, *igriczek*, *kobzosok*, vagy *énekmondók* névvel szerepeltek a királyi udvarnál és királyi várakban s az udvart, illetőleg az udvar ott nem létében a várnépet mulattatták önalkotta verseikkel, melyeket pengetős kobozzal és a vonós, de nyeregtelen hegedővel kísérték. Költészetüknek eszményképévé válik egy-egy uralkodó is (Szt. László, Nagy Lajos, Mátyás), kikről a nép csodákat, adomákat beszél és beillesztik költészetükbe a nemzet nagy alakjait.

A lantosok dalt zengenek és a mint a krónikások megőrizték a régi pogánykor emlékeit, úgy

a kór dalaira is találunk adatokat. Ezekből alakul a *királymondakör*, a melyek tárgyait *Garay János*, *Vörösmarty Mihály*, *Szász Károly*, *Czuczor Gergely* költői formában dolgoztak fel.

A *királymondakörnek* a következő fejezetei voltak olyanokul felismerhetők, a melyek krónikások által a történeti énekekből merítették:

1. Szent István király és az orgyilkos. (Garay: A beteg király.)
2. Béla herczeg párviadala a pomeránival.
3. Henrik kudarcza a Vértés alatt.
4. Endre és Béla Várkonyban. (Vörösmarty: András és Béla.)
5. A cserhalmi ütközet. (Vörösmarty: Cserhalom.)
6. Salamon bujdosása és halála. (Szász Károly: Vörösmarty Mihály: Salamon.)
7. Első István szentté avatása.
8. Kálmán és Almos. (Garay: Kálmán végnapjai.)
9. Kálmán Oroszországban.
10. Az aradi véres országgyűlés. (Czuczor: Aradi gyűlés.)
11. Imre király a lázadó Endre táborában. (Garay: A király vesszeje.)
12. Kún László meggyilkolása. (Dugonics András, Kisfaludy Sándor és Dobsa Lajos drámáknak dolgozták fel.)

A *históriás énekekből* kettő maradt reánk e korból, első: *Ének Pannónia megvételéről*. Ennek eredetije mindedig ismeretlen, *Pray György* másolta le először — mint mondja — egy XIV. század végéről, vagy a XV. század elejéről származó codexből; *Révai Miklós* 1787-ben közölte először. A második *Szabács viadala* (1476). Ennek eredetije az ungmegyei Csicsery-család levéltárából a M. N. Muzeumban van, hová 1871-ben jutott; ez ének azóta ismeretes. — «Ki a szerzője ennek a két éneknek — írja *Váczy János* — eddig még nem tudjuk bizonyosan. A Pannónia megvételéről szólót valószínűleg *Csáthy Demeter* szerzetes írta a XV. század végén, vagy a következő század elején; emerről (Szabács viadala) teljességgel nem tudni, kitől származott.»

A *középkori nemzeti tyrának* legnevezetesebb maradványai a következők: 1. *Ének a szent jobb kézhez*. Töredék 1484-ből. Eredetije egy 1484-iki ma nem ismeretes nyomtatványban, a honnan *Révai Miklós* és utána mások is idézik, de alkalmasint még régebb idők viszhangja, úgy ez, mint az M. N. Muzeumban őrzött és a Peer-codexben olvasható. 2. *Ének Szt. László királyról* is. A következő. 3. *Pesti gyermekek utcai énekét* (Hunyadi Mátyásnak királylyá választásakor 1458.) *Benczédi Székely István* jegyezte föl «Krónika ez világnak jeles dolgairól» című Krakkóban 1559-ben megjelent művében. 4. *Siralomének Both János veszedelmén*, *Gergely diáktól* (1490 előttről.) Eredetije a Mérey-család levéltárában Budapesten, egy jegyzőkönyv utolsó levelén. Az ének Mátyás király alatti eseményről szól; de hogy ki volt *Both János*, maig sem tudjuk. A szerző neve a versfejekből látszik: *Gregori(us)*. 5. *Emlékdal Mátyás király halálára*. Eredetijét *Döbrentei Gábor* fedezte fel a gyöngyösi codexben, a mely jelenleg a M. T. Akadémia tulajdona. 6. *Vásárhelyi András éneke Szűz Máriához*.

Eredetije a keszthelyi codexben maradt fenn: a versfőkből: *Andreas de (S) Vásárhel* olvasható; innen ismerjük az író nevét, a ki énekének szerzetési évét (1508) is megmondja az utolsóelőtti versszakban. 7. *Apáti Ferencz feddő éneke* (Cantilena); eredetije a Peer-codexben van, először *Révai Miklós* elegendes verseihez csatolt «néhány régiségek» között adta ki (Pozsony 1787.) A szerző neve itt is a versfejekben olvasható. Ezen első magyar satirát irodalomtörténetíróink közül a legtöbben a *Jagellók* korára teszik, *Sziládi Aron* ellenben *Mátyás* idejére; az első vélemény valóbb színű.

(Vége köv.)

A M. K. E. tek. Elnökségének!

Közös ügyünknek óhajtók szolgálni, mikor e sorokat a «Corvina» hasábjain közzé teszem s Elnökségünk jövőben hasonló esetektől óvni akarom.

Mult év december hó 31-én a M. K. E. Gabos Soma főtitkár úr aláírásával 1907. évi január hó 2-án esti 8 órára választmányi ülést hívott egybe. Ezen meghívó a lőcsei postahiv. bélyegzőjének tanúsága szerint január hó 2-án kézbesítetett. Természetes tehát, hogy én ezen választ. ülésen már részt nem vehettem, valamint valószínűleg azon t. vidéki kartársaim sem, kik a fővárostól távol lakva, meghívójukat szintén csak az ülés napján kaphatták kézhez.

Nem akarom ezen eljárást Elnökségünk részéről rosszakaratnak minősíteni, de mindenesetre a legnagyobb felületesség, sőt mondhatnám hanyagság is. Ily módon kartársaink bizalmának meg nem felelhetünk s a vidéki választ. tagok választása felesleges.

Ezen úton kérem tehát a tek. Elnökséget, hogy intézkedni sziveskedjék, miszerint a meghívók idejekorán jussanak a vál. tagok kezeihez, mert ezzel ellenkező eljárás a tagok alapszabály biztosította jogai gyakorlásának a kijáratása volna.

Véleményem szerint ez elő nem fordulhatna, ha az utolsó választ. ülésen a legközelebbi ülés ideje megállapíthatnák.

Lőcse, 1907 január hó 2-án.

Singer Elek.

*

Helyt adtunk e felszólalásnak, azonban ha általánosságban el is fogadható az az indítvány, hogy előre állapítsassék meg a legközelebbi választmányi ülés, mégis lehetnek és vannak is esetek, mikor soron kívül kell a választmányi ülést összehívni. Ilyen eset a mostani is, mikor az 5%-os engedmény életbelépett, de utólag a bécsi egylet részéről felmerült észrevételek szükségessé tették a gyors módosítást.

Se hanyagságról, se felületességről tehát nincs szó, hanem tisztán a szükség parancsolta kivételtől, a mikor a legfontosabb az volt, hogy a rabattügy kérdése határozványai a szükség szerint azonnal megváltoztassanak, illetve módosíttassanak. Mert abból hátrány nem származhatik, ha egyik-másik választmányi tag esetleg elkésve kapja a meghívót, nagy sérelem eshetik azonban sok kartársunkon, ha valamilyen halaszthatatlan ügy formahiba miatt késedelmesen intéztetnék el.

W.

VEGYES.

Felhívás a közönséghez! *Jókai Mór* irodalmi hagyatékának talán legbecesebb része az elhunyt költőfejedelemnek hosszú élete során felgyűlt levelezése. Most, a mikor *Jókai* összes munkái nemzeti díszkiadásának kiegészítésül, a nagy író irodalmi hagyatékával együtt közrebocsájtani óhajtjuk *Jókai* leveleit is, azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulunk mindazokhoz, a kiknek *Jókai* valamely levele birtokában van, hogy bocsássa azt rendelkezésünkre, a *Levelezés* című kötetben való közlés céljából. *Jókai* minden sora megérdemli, hogy a magyar nemzetnek közös kincse legyen; ezért fordulunk kérésünkkel a művelt magyar közönséghez. Méltóztassék a leveleket ajánlott levélben eljuttatni címünkre, s mi az eredetit hiteles másolat után épségben visszaküldjük.

Budapest, 1907 január havában.

Révai Testvérek Irodalmi Intézeti Részvénytársaság.

Helyreigazítás. *Weisz Zoltán* (Weisz Izsák fia) hosszabb nyilatkozatot küldött be hozzánk a *Corvina* m. é. 34. számában megjelent közleményére. A nyilatkozatban azt mondja, hogy atyja nem kaftános alak, noha semmiesetre sem dokumentáló, hogy valaki ilyen vagy olyan viseletben jár. Atyja különben 30 év óta foglalkozik könyvek eladásával s így ha nem is tagja a magyar könyvkereskedők egyesületének, megvan a jogcíme arra, hogy könyvkereskedőnek mondja magát. A mi pedig a saját személyére tett megjegyzést illeti, büszkén hivatkozik a debreczeni kereskedelmi és iparkamara kitüntetésére,

mely a legmelegebb francia és német ajánló levélben ajánlja őt a külföldi hatóságoknak. Hogy ő kapta meg az ösztöndíjat, hogy külföldi tanulmányutat tehessen, csak azt bizonyítja, hogy a debreczeni keresk. és iparkamara őt arra érdemesnek tartotta.

Szerkesztői posta.

S. E. Lőcse. Helyszűke miatt a jövő számban.

HIRDETÉSEK.

«Csak Szorosan» magyarországi könyvkereskedő-segédnek egyesületének helyeszközlő osztály.

A tisztelt főnöki kar és tagjaink figyelmébe ajánljuk

helyeszközlő osztályunkat,

melyet alkalomadtán igénybe venni szíveskedjenek.

Tájékoztatásul megemlítjük, hogy közvetítésünk úgy a főnök urak, valamint egyesületünk tagjai részére teljesen díjtalan.

Jelentkezés alkalmából köteles a helykereső tag három röviden írott ajánlat-mintát az osztályvezető címére egyidejűleg beküldeni.

Megbizottunk egyébiránt az üres állásokról, valamint a helykeresőkről is állandóan rovatot vezet és bármely hozzá intézett kérdésre felvilágosítással is szolgál. Megbizott ügyvezetőnk: **Ábrahám János**, Rózsa Kálmán és neje czégnél (Szentkirályi-utca 30.)

Kunossy, Szilágyi és Társa Budapest, IV., Semmelweis-utca 14. keres megvétel czéljából:

Nagy Iván, Magyarország családai című eredeti kiadási munkából a 8. és 9. számú köteteket, valamint a pótköteteket. Szíves ajánlatok közvetlenül kéretnek. 1

Ismételve szíves tudomásul, hogy:

Chyzer, Egészségügyi rendeletek III. kötetét mai naptól kizárólag a kiadónál **Franke Pál** könyvkereskedésében kapható. 2

Önálló munkához szokott könyv- és papirkereskedő-segéd, ki a magyar, német és tót nyelveket bírja, 9 éve működik pályáján, állást keres február 1-e, esetleg 15-iki belépésre. B. megkereséseket, «Könyvkereskedő» jelige alatt a kiadó hivatal továbbit. 3 2—1

Megrendeléseket kiadványainkra közvetlen postán szíveskedjenek kiadóhivatalunkhoz küldeni.

Lévai Mór kiadóhivatala 12—12 Ungvár. 4

Grill K. (Benkő Gyula) Budapesten keres és ajánlatot kér:

Nagy F., Kereskedelmi társaságok jogi természete 1878. 5

Visszakérjük saját költségünkre a Műveltség könyvtára I. kötete (Technika vívmányai) összes bizományba szállított példányait. 1907 február 15-én túl nem veszünk vissza példányokat.

Az *Athenaeum* könyvkiadóhivatala Budapest. 6

Jó modoru és a vevő közönséggel bábni tudó első segéd kerestetik, ki a könyv- és papirkereskedés összes ágában önállóan működik. Csakis r. kath. vallásu ajánlatát vehetem figyelembe. Belépés január 1. esetleg 15-én. Arczkép. ajánlatot fizetés megjelölésével direktre kér *Krécsi A. Nándor* Szabadka. 3—3 7

Eladó.

30—40 ezer kötet szépirodalmi, tudományos művekből és hungaricumokból álló könyvkészlet üzletberendezéssel együtt. Önállósításra rendkívül kedvező alkalom. Felvilágosítást ad **Politzer Zsigmond** és fia vagy a Központi antiquariumnál Budapesten. 8 2—2

Grossmann B. utóda Hmvásárhelyen sürgősen keres:

10 **Graf**, Ném. nyelvtan 6. vagy 7. kiad.
10 **Wessely**, Irodalomtört.
10 **Farkas**, Magy. földrajza, kép.
10 **Sebestyén**, Magy. történ. kép.
10 **Szterényi**, Állattan, növénytan polg.
1 **Flammarion**, Csillagászat I/II.
1 **Vietorisz**, Vergilius eclogái.
1 **Thewrewk**, Római régiségek.
1 **Egytetemes ism. tára III.** (Stampfel).
1 **Gööz**, Vezérkönyv a hangul. Abchez.
1 **Vangel**, Magy. birod. állatországa.
1 **Szini**, Magy. nép dallamai.
1 **Teleki**, Olvasás művészete.

Esetleg antiqu. példányokban. 9

Kerpel Izsó könyvkereskedése Aradon keres bolti áron is:

Fráter, Nótás könyv à 2 kor. 10 16

Falvi Jenő Rozsnyó (Gömörm.) keres és értesítést közvetlenül kér:

1 **Jókai** összes művei, jubil. kiadás, új vagy ódon, de sérületlen állapotban.

Szíves tudomásul, hogy a Gyógyszerárszabvány legújabb (1907) kiadása megjelent és nálam kapható.

12 **Franke Pál**, könyvkereskedése.

Tisztelt Kartárs úr!

Kérjük a **Kincses Kalendárium 1907.** bizományba szállított példányait még husvétii elszámolás előtt bizományosa útján sürgősen visszaküldeni; 1907 febr. 1-ig vissza nem küldött példányokat megtartottnak tekintjük. Budapest, 1907 jan. 5.

13 Kítűnő tisztelettel a *Budapesti Hírlap* könyvkiadóhiv.

Bizományosság változtatása

esetére van szerencsém bizományi üzletemet a vidéki t. Kartárs urak szíves figyelmébe ajánlani. Együttal ajánlom négy raktáramat német folyóiratok és fizetes munkák beszerzésére igen előnyös netto áraink mellett.

Kiváló tisztelettel 14

SCHENK FERENC

bizományi üzlete és colportage nagykereskedése BUDAPEST, IV., Ujvilág-u. 17.

Egy nagyobb vidéki városban levő, nyomdával egybekötött papirüzletben egy fiatal könyvárus segéd, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, önállóan dolgozni tud, állandó alkalmazást nyerhet. Belépés 1907 febr. 15. Fényképes ajánlatokat «K.» jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 15

Sürgősen visszakérjük:

Török, Határidőnapló 1907. 14 nap után visszaérkező példányok nem fogadtatnak el.

Grill K. könyvkiadó hiv. Budapest, Veres Pálné-u.